

תוכן העניינים

טו	פתח דבר
	שער א: לשון המקרא
3	פרק א: צורה ייחודית בכתר ארם צובה ומסורות הלשון
3	צורה חריגה בכתר ארם צובה
5	התצורה המשתקפת בניקוד נִכְבֵּד
8	טיבן של צורות מלשון חכמים במקרא
9	גישה אחת
10	גישה אחרת
13	שני הפנים של שתי הגישות
13	סוף דבר
14	תוספת
15	עוד לעניין נִפְעַל
	פרק ב: לשון המקרא בלשון חכמים: עיון קצר בכמה זוגות של
16	חלופות צורניות
16	הערות מבוא
17	מְאֲרָסָה/מְאֲרָסָת
20	מְעֵנָת
21	פְּרָדְסִים/פְּרָדְסוֹת
24	חֲצֵרוֹת/חֲצָרִים
24	גְּרוּשָׁה – מְגִרָּשָׁת
28	הערות לסיכום ולחתימה
30	פרק ג: עוד לעניין "כְּלִי חָמֶס מְכַרְתֵּיהֶם"
30	מחקרים על השם מְכָרָה

31	הדרכים לבירור עניינה של מילה נדירה
33	חטאם של שמעון ולוי
35	וַיִּשְׁטְמֵהוּ בְעֵלְי חָצִים
37	המקרא מפרש את מילותיו
37	מְכָרָה = מְגָרָה
40	דברי חתימה

41	פרק ד: על הצירוף "יום הקהל"
41	הערות מבוא
42	משמעות הצירוף
43	הדעות אצל מתרגמי המקרא הקדמונים
47	דעות החדשים
48	אלו ואלו
48	הבחינה הלשונית
50	מה ראה ספר דברים לכנות את מעמד הר סיני בצירוף יום הקהל?
52	דברי סיכום ומילי חתימה

54	פרק ה: צרעה שאינה חרק?
54	הַצְרָעָה במקרא
55	הפירוש המקובל
56	פירושים אחרים
58	היש פירוש אחר לשם צרעה במקרא?
59	צרעה היא אחת מחיות השדה – אַרְיָה
62	אחרית דבר

64	פרק ו: שתי הערות על ענייני מקרא
64	הערה פותחת
64	העניינים המוערים
64	על החלוקה לפסוקים במקרא
68	הפועל נִשְׁאָר כאוגד
72	הערת סיכום

	פרק ז: עולם הלימוד בספר דברים: על הברל אחד בין חומש דברים
73	לארבעת החומשים האחרים
73	הערות מבוא

74	קניית דעת ה' ותורתו והקנייתן
74	השורש בא"ר
75	השורש למ"ד
75	השורש כת"ב
76	פעלים משרשים אחרים
77	הארת רבי חיים בן עטר וההלכה במסכת סופרים
78	שמות מתחום הדעת
80	דברי סיכום ומילי חתימה

שער ב: מגילות ים המלח

פרק ח: על כמה לשונות בשתיים ממגילות מדבר יהודה: פתיל

83	שהוא 'חגור', רעדודיה, בעורה
83	הערות מקדימות
83	חגורו במגילת פשר בראשית
90	פשרי מילים וביאוריהן
92	על שני לשונות בקטע ממגילה 377ק4 ועל משמעם
92	הקטע הנידון בעיון הזה
93	זיקת הקטע למקרא
93	התוספות שהקטע מוסיף על הנאמר במקרא
95	רעדודיה
99	באש בעורה
101	הערות לסיכום
102	נספח

פרק ט: היש רמז לאנשי המגילות בספרות חז"ל?

104	הערות מבוא
104	על זהות עדת המגילות אשר בקומראן
105	השאלה שהצגתי
106	השערה בדבר רמז בספרות חז"ל
106	אבטליון בספרות חז"ל וחוצה לה
107	דברי אבטליון
107	המשנה במסכת אבות
107	הַמִּים רָעִים בַּמַּקְרָא, הַמִּים הַרְעִים בַּמִּשְׁנָה
108	מִים הַרְעִים – ים המלח
109	

- 110 הגלות למקום המים הרעים
110 דברי חתימה

שער ג: מטבע של ברכה

- 115 פרק י: המחלוקת בהבנת צורה מקראית ולשון הברכות כמבארת מקרא
115 הערות מבוא
116 עניינו של הפועל תָּמְנוּ
117 תרגומי המקרא
118 מאנשי חוכמת הלשון
118 מפרשני ימי הביניים
119 מן החדשים
119 הפסוק ממגילת איכה במטבע של ברכה
121 סוף דבר

פרק יא: הברכה השנייה שלפני קריאת שמע של שחרית: על

- 123 שתיים מהנוסחאות המהלכות בימינו
123 הערות פתיחה
124 שתי נוסחאות הברכה הנידונות
125 עיקרי ההבדלים בין שתי הנוסחאות
127 על לשון הברכה וסגנונה
130 דברי סיכום

שער ד: על הארמית בעברית

- 133 פרק יב: העברית והארמית במרוצת הדורות
142 פרק יג: בוקי סריקי

שער ה: העברית החדשה – מחקרה והעשייה בה

- פרק יד: רסיסים אמיתיים ומדומים וחקויים אמיתיים ומדומים של
149 דקדוק עברית המקרא בעברית החדשה
149 הערות מבוא
150 שרידים, רסיסים וחקויים של דקדוק המקרא
151 משקל פֶּעַל בזמן עבר של בניין קל

152	צורות פֶּעַל בהפסק
156	ה"א המגמה
160	ה"א השאלה
162	רסיס מדומה של וי"ו ההיפוך
165	פעול פעלתי
165	דברי סיכום ומילי חתימה

168	פרק טו: עקרונות ושיטות בהוראת העברית כשפה נוספת
168	הערות מבוא
168	על נושא הדיון
169	על מידת ההצלחה בהוראת העברית
170	מעשה ההוראה ועקרונות ושיטות העשויים לכוון אותו
171	הוראה בעזרת טקסט והוראת הקריאה
171	הקדמת אוצר המילים לדקדוק
172	לימוד אגב של הדקדוק
174	הכרת עולמם של התלמידים
174	השירה והפזמון בהוראת לשון
176	האמצעי החזותי
176	ההישנות של טקסטים דומים
177	מעין סיכום
177	הערות בשולי הדברים
177	היקף הלמידה
178	חלקם של התלמידים במעשה ההוראה

179	פרק טז: כיצד מתגבש התקן בלשון?
179	הערות רקע
180	גיבוש התקן
188	מילות חתימה

שער ו: מפעלותיהם של אישים בלשון

191	פרק יז: זאב בן-חיים כסולל הדרך להוראת הלשון העברית ולמחקרה באוניברסיטאות בארץ ובאקדמיה ללשון העברית
199	פרק יח: עיוני לשון במשנתו של הרב חנוך הכהן ארנטרוי
199	הערות פתיחה

200	מפעלו הלשוני של הרב ארנטרוי
200	פְּעוּל לְעוֹמֵת פְּעִיל
202	טוֹחֵן וְטָחוֹן
203	מספרי הפסוקים בספרי המקרא
204	סיכום ודברי חתימה
205	פרק יט: זאב ז'בוטינסקי והלשון העברית
205	הערות מבוא
206	חשיבות החזרת הלשון העברית לחיים מלאים
207	הכתב העברי והמבטא
209	ז'בוטינסקי כמחדש בלשון וכצינור לחידושיהם של אחרים
210	עדויות על המציאות הלשונית בתקופת התחייה
213	הערות על ענייני תרבות
215	פרק כ: רושמי קריאה ב"בחזרה מעמק רפאים" לחיים באר
215	הערות מבוא
216	על הלשון והסגנון בספר
224	דברי סיכום ודברי חתימה
	ש ע ר ז : א ח ר י מ
	פרק כא: דור המורים הראשון בחוג ללשון העברית באוניברסיטה
227	העברית ותוכני הלימודים בו
229	על תוכנית הלימודים בחוג
231	על מפעליהם המחקריים של מורי החוג
233	על עבודות המחקר שכתבו תלמידי החוג
237	פרק כב: רושמי קריאה ב"אחיזת מולדת" לאברהם ב' יהושע
245	קיצורים ביבליוגרפיים
245	עדי נוסח
246	מהדורות וספרי עזר
249	מילונים וקונקורדנציות
250	מחקרים

מפתחות

259

מקורות

275

מילים וביטויים

278

ענייני לשון

282

עניינים כלליים

283

אישים ומקומות